Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 39. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 2-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MARCH 2, 1982 No. 39. VOL. LXXXIX.

Відзначили Василя Барку

Ню Йорк, Н. Й. (О.К.). — В суботу, 13-го лютого ц.р., тут в Українському Інституті Америки відбулася урочистість вручення літературної нагороди Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів Василеві Барці за його строфічний роман „Свідок для сонця шестикрилих".

У вщерть виповненій залі привітав присутніх засновник Фундації Омелян Антонович, пояснюючи завдання такої Фундації, яку жертводавці встановили для щорічного відзначення найкращого українського літературного твору, що появиться друком.

Василь Барка

Першу нагороду у висоті 5,000 дол. за 1980-81 роки окреме жюрі в особах проф. Юрія Шевельова, проф. Богдана Рубчака і проф. Юрія Грабовича рішило дати В. Барці за його чотиритомний строфічний роман. Засновник Фундації, вітаючи першого нагородженого, підкреслив також велику працю кураторії і ділового комітету, які зайнялися виданням роману В. Барки і зібрали на ту ціль понад 13,000 долярів, завдяки енергії і наполегливости голови комітету Миколи Лебедя.

Голова жюрі проф. Ю. Шевельов висловив свої міркування, чому саме віддав свій голос на нагородження роману В. Барки, а проф. Б. Рубчак у довшому докладі дав ширше пояснення і аналізу складного твору В. Барки „Свідок для сонця шестикрилих", який автор писав понад 25 років та який змальовує трагічні події в Україні, а відтак в Західній Европі впродовж двох воєн.

Після вручення авторові грамоти та грошової нагороди, яке перевела д-р Тетяна Антонович, слово забрав сам автор. Він у довшому слові поділився з присутніми своїми філософічно-релігійними поглядами, які характеризують усі його твори. Зі зворушенням дякував він також поіменно усім тим, хто допоміг у виданні цієї чотиритомової найбільшої праці його життя.

Відтак публіка мала нагоду при перекусці обмінятися думками з автором, членами жюрі та фундаторами нагороди. Засновники Фундації запевняли, що такі нагороди будуть призначуватись кожного року і що вони доступні для всіх українців, незалежно від місця їхнього проживання чи видання твору.

В Гарварді появились праці про Українську Церкву

Кеймбридж, Масс. (ФК-У). — В серії імпрез, викладів, наукових дослідів та публікацій, які переводить Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, щоб відзначити 1000-ліття хрищення України, значну увагу присвячується вивченню історії Української Церкви.

У четвер, 25-го березня ц.р., відбудеться спеціяльна сесія Гарвардського українознавчого семінара, на якій доповідатиме проф. Богдан Боцюрків про переслідування і придушення совєтською владою Української Католицької Церкви в роках 1945-1946. Проф. Боцюрків теж викладатиме у програмі Гарвардської Літньої Школи Українistики курс „Релігія і політика в Україні від 1917 року до сучасних днів".

Д-р Іван П. Химка, науковий співробітник УНІГУ, підготовив до друку працю на тему „Греко-Католицька Церква й українська спільнота в Галичині в роках 1772-1918".

Появилась перша, майже тисячо-сторінкова книга із шеститомової праці проф. Омеляна Пріцака „Походження Руси"; книга присвячена тисячолітньому ювілеєві християнства в Україні.

Надруковано текст доповіді проф. Роберта Матієсена у 2,000 примірників про Острозьку Біблію з такою ж присвятою.

Підготовляється до друку тексти „Повісті временних літ", Київського Літопису та Галицько-Волинського Літопису враз із перекладом тих текстів на англійську мову.

Розглядається можливості влаштування міжнародної конференції, центральною темою якої було б 1000-ліття хрищення України.

Появився новий бібліографічний довідник

Блумінгтон, Інд. — Максим Бойко завдав собі труду скласти хронологічний перегляд українських бібліографічних списків, статтей бібліографій за період 1073-1921 років. Уся праця вичерпує матеріяли за чотири періоди визначені бібліографом М. Ясинським, який у 1927 році, у Києві довів їх до 1917 року.

М. Бойко відкрив п'ятий період Визвольних Змагань за роки 1917-1921. В загальному, в цій праці п. з. „Репертуар української бібліографії", виказано понад 700 назв і можливо виловлено бібліографічні матеріяли біля 85 відсотків.

Вартість праці в тім, що вона дає перегляд бібліографічного дорібку та трьома першими бібліографічними статтями в „Ізборніку Святослава" відносить початок української бібліографії до 1073 року.

Автор має намір продовжити хронологічний огляд цього предмету до 1945 року і називає цей період шостим: „Доба комунізму та суцільної колективізації". Маючи бодай приблизні списки рідномовної бібліографії в майбутньому можливо назріє нагода взятися складати українську національну бібліографію. Вже тепер приготовляються пляни майбутньої праці.

Книжку можна замовляти в автора в університеті Індіяна, Блумінгтоні, Інд.

РОЗВИТОК ПРИЯЗНИХ сусідських відносин між Індією й Пакістаном зазнав поважного удару, бо Індія відкликала свою участь у політичній конференції в Іслямбаді, столиці Пакістану, яка вже раніше була договорена між обома сторонами. Як причину відкликання своєї участи в тій конференції, тобто фактичного її зірвання, індійський уряд подав заяву видатного пакістанського дипломата Аги Гілялі про статус Кашміру. Гілялі мав сказати на форумі Комісії прав людини ОН про частину Кашміру, яка входить у склад Індії, що це терен під мілітарною окупацією, чим він заперечив його приналежність до Індії. Міністер закордонних справ Індії Наршімга Рао пояснив, що такий вислів викличе нездорову атмосферу між обидвома країнами, а через те конференція не зможе дати намірених вислідів.

Ню Йорк відзначить Ювілей Патріярха

Ню Йорк, Н. Й. (в.м.). — На останньому засіданні Управи Відділу Українського Патріярхального Товариства, що відбулося тут, розглянено дотеперішні акції і приготування до святкувань 90-річчя з дня народження Патріярха Йосифа, як: висилка привітів Патріярхові, в якій взяло участь біля 1,500 осіб, грошова збірка „Дар Любови Патріярхові" (жертводавцями були понад 200 родин і поодиноких осіб). Зібрано понад 11,000 долярів, з чого чеком 10,000 долярів, вручено Блаженнішому Патріярхові під час святкувань в Римі. Збірка продовжується. Жетонів „Патріярха" розпродано біля п'ятсот штук.

В неділю, 21-го лютого, на зарядження єпископа Василя Лостена, були відправлені Благодарственні Богослуження в намірені Патріярха Йосифа, в яких масову участь взяли парафіяни Ню Йорку. Завершенням святкувань буде величавий Ювілейний Концерт, що відбудеться в суботу, 20-го березня ц.р., в залі Купер Юніон, при 3-ій Авеню і 7-ій вулиці о год. 6-ій вечора.

Виконавцями згаданого концерту будуть знані мистці, як відомий соліст Метрополітальної опери Андрій Добрянський, оперна співачка Христина Романа Липецька з Дітройту, що своїми виступами в операх „Кармен", „Вертер", „Іл Кампелло" і інші здобула собі прихільні оцінки театральної критики. Виступить теж відомий хор „Дума" і Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької.

Слово про Ювілята матиме перший раз перед нюйоркською публікою о. митрат Маріян Бутринський, парох церкви свв. Володимира і Ольги в Чикаґо.

Цікаво заповідається також виступ Лариси Крупи. Ця талановита молода піяністка знана мистецькій публиці з її виступу в Українськім Інституті Америки. Своє музичне навчання починала у Філядельфійській Академії Музики, маючи чотири роки. Музичні студії закінчила ступенем маґістра в знаній консерваторії Пібаді в Балтиморі. З того часу бере активну участь в музичних фестивалях, а останньо вже вдруге Лариса брала участь як солістка з оркестрою Риму.

Меланія Купчинська — це наймолодша мисткиня. Народилася в Джерзі Сиґі, перші лекції гри на скрипці брала у свого батька учителя музики. Сьогодні вона студентка консерваторії Нової Англії в Бостоні. Як солістка Меланія брала участь в різних музичних концертах Ню Йорку, Ню Джерзі, Массачусетс, Пенсильванії. Під цю пору М. Купчинська приготовляється до музичного турне по Европі.

Фортепіяновий супровід спочиватиме в руках Томи Гринькова, д-р Ігоря Соневицького і Лорейна Росорея.

Міттеран і Шмідт поліпшують відносини

Париж, Франція. — Тут відбулися дводенні розмови канцлера Західньої Німеччини Гельмута Шмідта з президентом Франції Франсуа Міттераном та іншими керівниками французької політики. Ціллю розмов було поліпшити відносини між Західньою Німеччиною і Францією.

Від часу нав'язання тіснішої співпраці між тими двома країнами, що сталося завдяки генералові Шарлеві де Ґоллеві та канцлерові Конрадові Аденаверові, відносини між тими двома державами розвиваються гармонійно й усякі дотеперішні розходження в короткому часі вирівняно. Зокрема добре розвивалися відносини між Францією і Німеччиною за часів президентури Валєрі Жіскара д'Естена. Президент Франсуа Міттеран уже в своїх передвиборчих виступах підкреслював, що він поширить ближчі заінтересування й на інші країни, що загально інтерпретовано як зменшення французької уваги на німецький відтинок. На те саме вказувало спрямування французької політики після перебрання влади Міттераном. В багатьох випадках французька сторона ініціювала акції без консультації з західньонімецьким партнером. Особливо не прикривав свого занепокоєння уряд Міттерана, коли в Західній Німеччині відбувалися великі „мирові" демонстрації, які виразно виявляли прихильність у сторону Совєтського Союзу і його політики. Так само позначилися чималі тріщини в спільному французько-німецькому фронті у польській справі, коли Франція, не зважаючи на участь чотирьох комуністів в уряді, засудила події в Польщі, спричинені впровадженням воєнного стану, а Західня Німеччина й особисто канцлер Шмідт зайняли становище невтручання.

Після розмов 24-го і 25-го лютого обидві сторони видали спільний комунікат. В тому комунікаті Західня Німеччина наблизилася до французького становища. Обидві сторони ствердили відповідальність Москви за події в Польщі та додали, „що це не може залишитися без наслідків на наших відносинах з Польщею і СССР". Обидві сторони підкреслено ствердили потребу „скріпити зв'язки між Европою і ЗСА".

Після зустрічів президент Міттеран сказав на пресовій конференції: „Вага й наслідки важких подій від пізньої осені минулого року надали відносинам між Францією і Західньою Німеччиною особливого серйозного значення і більш рішучі зобов'язання."

Ливанські шіїти схопили літак Кувейту

Бейрут, Ливан. — Внутрішні конфлікти між арабськими державами множаться і поглиблюються. Останньо щораз більше на поверхню виходять релігійні конфлікти між різними релігійними сектами. Характеристичним виявом цього є хсоплення літака на летовищі в Бейруті ливанськими шіїтами, які вимагають тіла, або живого їхнього Імама Мусса Садра, який зник уже більше як три роки тому в часі візити в Лівії.

Відомий шіїтський терорист, який виступає під криптонімом „Гамзеґ" і має за собою шість успішних схоплень літаків, на чолі 11 інших фанатиків захопив зі зброєю в руках літак летунської лінії Кувейту з 105 пасажирами і тримав його майже 10 годин під терором вимагаючи видачі, або принаймні інформації, що сталося з Імамом Муссою Садром у Лівії. В часі переговорів з „Гамзеґом" і його людьми на летовищі в Бейруті панував тотальний хаос. Достойники шіїтської секти, яких уряд запросив на посередників, приїздили й від'їздили з летовища, а різні терористичні банди стріляли з рушниць і кулеметів. Стероризована охорона летовища відповідала їм вогнем. Сирійські збройні відділи насамперед ото-

(Закінчення на стор. 4)

Брежнєв понисується пропаґандою

Москва. — Урядові совєтські чинники й бюра комуністичної партії поширюють текст відповіді Брежнєва групі австралійців, які вислали листи до президента Роналда Реґена і Леоніда Брежнєва в справі розброєння.

З Білого Дому вийшла відповідь до тих австралійців, у якій Президент подякував їм за їхню увагу та турботу в справах роззброєння й подав, що Уряд ЗСА завжди підтримує здорову й корисну для всіх ініціятиву як у роззброєнні, так і в інших справах. Брежнєв розписався широко, розказуючи, якою миролюбною є совєтська політика і він особисто, а інші країни в світі не хочуть його слухати. Очевидно, що про напад СССР на Афганістан, про запровадження воєнного стану в Польщі й комплетне знищення польської господарки, про поширювання комуністичного заколоту в світі тощо він ані словечком не згадав.

Свою відповідь Брежнєв поділив на дві частини. В одній частині він висловився загально до роззброєння. Всупереч очевидним фактам він написав: „Совєтський Союз готовий заключити договір не тільки про комплетне припинення усіх випробувань нуклеарної зброї, але про припинення її продукції та про зменшення а відтак комплетне виключення всіх запасів такої зброї". Міжнародна преса підкреслює, що незрозумілим є, чому при таких побожних намірах совєтський режим, де тільки може приміщує нові атомові ракети й продукує щораз нові.

В другій частині відповіді Брежнєв, нападає на ЗСА. Він запевняє австралійців, що Москва готова „приспішити започаткування совєтсько-американських переговорів про обмеження й скорочення стратегічної нуклеарної зброї", тобто такої зброї, що може осягнути власний терен противника, тобто ЗСА.

Відповідь Брежнєва відчитувано кількаразово в усіх радіостанціях СССР, а відтак ТАСС розіслав її всюди, а інші чинники поширюють її серед населення, а головно серед закордонної колонії в Москві. Закордонні кореспонденти в Москві подають, що Брежнєв цим разом так дався понести гаслам совєтської пропаґанди, що його відповідь австралійцям читачі вважають ілюстрацією для совєтських пропаґандивних метод, але аж ніяк поясненням принципів совєтської політики.

У світі

ЄГИПЕТСЬКИЙ ЖУРНАЛ Аль Муссавар з жовтня минулого року офіційно повідомив, що майже тисяча обвинувачених стане перед єгипетськими судами за участь у підготові до державного перевороту. Переворот був плянований подібно до того, який мав місце в Ірані на чолі з аятолою Хомейні і мав мати місце після вбивства президента Анвара ель-Садата. Як подали деякі обвинувачені, організатори перевороту сподівалися, що після успіху в Єгипті на чергу прийдуть і інші арабські країни, де скрайні ісламські елементи захоплять владу і таким чином у короткому часі постане система теократичних ісламських держав, зложена з арабських народів.

МІЖ САВДІЙСЬКОЮ АРАБІЄЮ й ЗСА остаточно осягнено порозуміння у справі вживання й використовування радарових літаків АВАКС, пристосованих до розвідочних і контрольних цілей в умовах тамошнього обширу. Про осягнення того прозуміння повідомив князь Султан, міністер оборони Савдійської Арабії. Літаки саме тепер є в стадії викінчування і до них є вбудовані відповідні інструменти. Після пробних летів і вишколу савдійських летунів на них у повітряних просторах ЗСА, вони будуть доставлені, починаючи з 1985 року. П'ять літаків і потрібне для них устаткування та відповідні відборчі й командні системи на землі коштуватимуть понад 8,5 більйона долярів.
Основними проблемами, які мусіли бути розв'язані перед доставою літаків до Савдійської Арабії і переданням їх у руки савдійських летунів і технічної обслуги, була їхня безпека на землі й у повітрі та використання здобутих ними матеріялів. Уряд Савдійської Арабії рішуче обстоював, що савдійські чинники в усьому матимуть останнє слово, а американська сторона хотіла мати вплив на безпеку тих літаків та користуватися вислідами праці літаків і їхніх залог.

ОДИН ІЗ ГОЛОВНИХ ЛІДЕРІВ ФРАНЦУЗЬКИХ сепаратистів у Квебеку, Канада, Кльод Чаррон, який є головою парляментарної фракції Парті Квебеку, признався на суді, що він украв у крамниці Ітона в Монтреалю жакет вартости 125 долярів. Охорона крамниці звернула увагу на Чарона, бо він поводився підозріло, а коли він украв спортовий жакет, затримала його й передала поліції, не знаючи, хто він є. На суді він ні в якому разі не міг заперечити крадежі, тим більше, що вже на поліційних переслуханнях признався до цього. Суд засудив його на зворот жакета і 300 долярів кари. Після судової розправи Чаррон вислав листа до прем'єра Рене Лєвека, в якому повідомив про резиґнацію з посту голови парляментарної фракції партії. Одначе після того він заявив, що місця в парляменті він не уступить і далі буде депутатом та заступатиме своїх виборців і партію, яка його номінувала на той пост. В партії щораз міцніші вимоги, щоб він зрікся свого мандату, але невідомо, яке становище Лєвека у цій справі.

З РИМУ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО ЗБОРОВІ ОРДЕНУ Єзуїтів, який відбувається у Ґроттаферрата під Римом, подано резолюцію Папи Івана Павла II, щоб вони внесли корективу в своє теперішнє поступування і припинили анґажування членів Ордену у різних лівацьких акціях. Того роду поступування не є згідне ані з релігійними настановами й доктриною, ані з соціяльним та економічним ученням Вселенської Церкви, яке зформульовано в різних документах та енцикліках, а зокрема, в найновішій з них, виданій Папою Іваном Павлом II. Волю Папи передав зборові о.Паольо Децца, член Ордену Єзуїтів, якого Папа призначив предсідником конвенту з огляду на важку хворобу голови Ордену Педро Аррупе, який частково спаралізований.

УРЯД ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ ОПУБЛІКУВАВ інформації про школення комуністичним урядом Північної Кореї груп партизан для нападу на Південну Корею. Крім цього, південнокорейські офіційні чинники відкрили тунелі, що їх копають під землею північнокорейські партизани й терористи, щоб мати спроможність тими тунелями діставатися на південь, що важко з огляду на дуже щільно обставлений кордон. Південнокорейські сапери відкрили вже третій такий тунель, викопаний північними корейцями. Речник командування американських збройних сил у Кореї, генерал Джон Вікгем, повідомив, що уряд Північної Кореї вишколює коло 100,000 партизан, що є вийнятково поважною силою на випадок воєнного конфлікту.

САМВИДАВ ОПИСУЄ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Джерзі Сиґі, Н. Дж. — В останньому часі з українського самвидаву, через появу цих документів російською мовою в „Материалах Самиздата", прийшли на Захід кілька документів: три від українського вченого Юрія Бадзя, в'язня сумління, і один під заголовком — „Становище на Україні", від невідомого автора. Це „Становище" в перекладі Надії Світличної і з відповідними поясненнями із Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, подаємо в цьому числі.

Невідомий автор „Становища" в дев'яти точках змальовує ситуацію в Україні.

Про Юрія Бадзя, подає ЗП УГГ, що він перед ув'язненням і перед тим, як у нього вилучили єдиний примірник його 400-сторінкового твору „Право жити", встиг написати тези цієї праці у вигляді відкритого листа до ЦК КПСС та до Президії Верховної Ради СССР. У 1980 році ЗП УГГ у Ню Йорку видало цей „Лист" окремою брошурою на 64 сторінок, яку за надісланням 2-ох дол. можна дістати, пишучи на адресу: External Representation of the Ukrainian Helsinki Group, P.O.Box 770, Cooper Station, New York, N.Y. 10003.

—

Сьогоднішню Україну перетворено на випробувальний полігон, де комунізм намагається знайти нові форми для свого існування, щоб, знищуючи й витоптуючи все живе, не знищитися самому. Він шукає такої форми, в якій міг би існувати віками, форми вимирання і смерти, розтягнутої на сторіччя. І якщо таку форму буде знайдено (якщо вона взагалі існує), то це буде подією, що дорівнює лютому 1917 року. А тому події, які відбуваються тепер тут, важливі не тільки для України чи Росії, а й для всього світу.

Перед здійсненням „українського експерименту" було змінено владу (першого секретаря КПУ хрущовського типу Петра Шелеста звинуватили в українському націоналізмі, який побачили в його книзі „Україно наша радянська", замінили на Щербицького, а голову КҐБ Нікітченка замінили на Федорчука), і експеримент цей, схвалений центральною владою, пішов у кількох напрямках. Один з них зформульовано в доповіді голови КҐБ, члена українського Політбюро Федорчука В.В. наприкінці квітня 1981 року в промові, виголошеній у республіканському клубі КҐБ ім. Дзержинського: „У минулому році було проведено велику роботу, знешкоджено сорок українських націоналістів. Щоб уникнути зайвого міжнародного тертя, більшість із них засудили за кримінальними справами".

Він називає 40 чоловік, насправді їх більше; причому це, як і психушки, спроба позбавити гнаних підтримки західньої громадськости. Старий сталінський засіб: записувати своїх супротивників у кримінальники.

Друге — це намагання розправитися з будь-яким хоч трохи живим виявом релігійного церковного життя, яке, зрештою, зовсім не зачіпає влади. У серпні 1980 року каґебісти розігнали православний молодечий хор у Покровському храмі Києва (на Солом'янці). Хористів викидали на вулицю й проганяли від церкви (записавши, звісно, прізвища). Протягом місяця — щодня — перевіряли в співаків документи, і молодих не пускали на крилос. З реґентом, організатором хору, розірвали угоду.

Восени 1980 року міліція ввірвалася до приміщення українського екзархату, вимагаючи, щоб усі присутні в будинку зібралися до однієї кімнати (наскок часів громадянської війни). Приміщення обшукали без ордеру, під приводом розслідування якогось кримінального злочину.

Рік за роком обтинають територію Почаївського манастиря, погіршують ре-

(Закінчення на стор. 4)

В Америці

В УРЯДІ НАЗРІВАЄ „ВЕЛИКА БАТАЛІЯ" ПОМІЖ двома визначними членами кабінету Роналда Реґена: проти Александра Гейґа стоїть Каспар Вайнберґер. Тепер вислід „двобою" тяжко передбачити: Гейґа любить більше Президент, а Вайнберґера — американські засоби масової інформації. Це вже вдруге за такий короткий час державному секретареві доводиться боротися за своє першорядне місце проти визначного суперника. Першим був Аллен, і Гейґ вийшов переможцем.

РОЗВЕДЕНИМ ЖІНКАМ НАЛЕЖИТЬСЯ ТАКОЖ пенсія соціяльного забезпечення за їхнім колишнім мужем, якщо така жінка була одружена з чоловіком десять років, або більше. Після того, як їй сповниться 62 роки віку, вона управнена дістати пенсію навіть якщо сама не працювала; це саме стосується і виплат за інвалідність, — пише „Ю.С.Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 1-го березня ц.р. Більше про це можна довідатися з безкоштовної брошури „A Woman's Guide to Social Security". Адреса: Consumer Information Center, Dept. 513K, Pueblo, Colo. 81009.

ЧАСТО БУВАЄ ДУЖЕ ТЯЖКО ДОВЕСТИ ПРОПАЖУ вартісних власних речей, чи то у пожежі дому, чи то вкрадених, але цьому зарадити можна в такий спосіб: треба зробити фотографії або прозірки з усіх вартісних речей, які власник заасекурував у забезпеченевій компанії, і зберігати копії таких фото і прозірок, наприклад, у вогнетривкій касі чи в банку в депозитовій скриньці.

СИН КОЛИШНЬОГО СУПЕРНИКА ПРЕЗИДЕНТА Айзенгавера Адлея Стівенсона з Іллиной, Адлей Стівенсон III, хоч зрікся сам посту сенатора добровільно, вирішив старатися за пост губернатора свого стейту. Втаємничені в його справи пояснюють це тим, що він, маючи „вищі аспірації", тобто — президентуру — уважає, що з губернаторського становища легше буде сягати до Білого Дому, ніж із сенатського.

ПЕРЕВЕДЕНІ ОПИТИ СЕРЕД 17,000 студентів на цілій території З'єднаних Стейтів Америки показують гострий спад вживання наркотиків студентами-середньошкільниками, зокрема маріхуани й інших шкідливих для здоров'я середників. В 1970-их роках кожний дев'ятий середньошкільник систематично заживав якийсь рід наркотика, або кожноденно курив маріхуану. Сьогодні, у 1980-их роках, це число значно понизилось і тільки один на 14 є налоговим курцем цього дуже розповсюдженого в ЗСА „зілля". Дослідники віддають заслугу в цій ділянці тим урядовим і приватним, а також церковним чинникам, які вели й ведуть сьогодні широкозакроєну освідомлюючу кампанію проти наркотиків. Чимало освідомлюючої роботи провели школи і так звані батьківські комітети при початкових і середніх школах. Головними дослідниками цієї справи були д-р Лойд Дж[illegible] д-р Патрік О'Меллі з Мишиґенського університету.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00.
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гіпокризія щодо людських прав

За вірогідними газетними вістками, Державний департамент виготовив звідомлення про стан людських прав у 159 країнах світу. Об'ємистий і вичерпний звіт, списаний на 1 142-ох сторінках, має становити документарну підставу офіційної політики ЗСА у справі людських прав. Президент Реґен вже давно, та особливо за своєї виборчої кампанії, критикував політику Джіммі Картера, яка на словах вимагала людських прав від усіх країн світу, а в практиці ставила на одну дошку країни, які прихильні Америці чи навіть її союзники, та країни ворожі, з Совєтським Союзом на чолі. Реґен ставить справу інакше: мовляв, супроти союзних з Америкою і зорієнтованих на Захід держав, де нема повних людських прав, треба ставитися толерантно і впливати на них дипломатичним шляхом, щоб вони поширювали людські права, зате щодо СССР і його сателітів — треба таврувати їх і раз-у-раз пригадувати світові, що там найбільше, найгірше і постійне заперечення всіх людських прав.

Президент Реґен назвав просто „гіпокризією" стосування „двох мірок" американськими лібералами, які бідкають над порушенням людських прав у країнах Південної Америки, але мовчать, коли йдеться про Совєтський Союз і його сателіти.

У тому об'ємистому звіті Державного департаменту, що його переслано Конгресові, наведено найяскравіші факти порушення людських прав у Совєтському Союзі — з пригадкою, що СССР був першою державою в Европі, яка завела концентраційні табори, в яких вигинули чи і дотепер караються буквально десятки мільйонів осіб різних національностей, мужчин і жінок за те тільки, що їхні погляди несумісні з становищем і політикою панівного большевицького режиму. Теперішня ситуація в Польщі, де після проголошення воєнного стану також засновано кацети, заповнені тисячами противників комуністичного режиму, — це добрий останній наявний доказ, що таке комуністична система, заведена вперше на корінній Московщині та поширена згодом підбоями і хитрощами на всі теперішні комуністичні країни в Европі, Південній Азії, в Африці й на Американському континенті (Куба).

Гіпокризія далі панує в американських ліберальних колах. На демонстрації в Ню Йорку, де американці протестували проти підтримування З'єднаними Стейтами Америки правого режиму в Ель Сальвадорі, єдиними „чесними з собою" демонстрантами негіпокритами були ті, які маршували під червоним прапором із серпом і молотом.

ПІСЛЯ КОРОТКОЇ ПЕРЕРВИ ВОРОГИ режиму аятоли Хомейні в Ірані поновили збройні атаки на керівних урядових діячів. Першими жертвами тих акцій мали впасти шеф іранської поліції та головний проповідник центрального мечету в Теґрані. Такий проповідник є не лише фактичним шефом пропаганди для відповідної частини суспільства, але він також передає найновіші розпорядки уряду та контролює їхнє переведення у життя. Шефа поліції Саєда Ібрагіма Геджазі обстріляли невідомі напасники недалеко його хати, коли він був у дорозі до праці. Полковник Геджазі вийшов з атаки неушкодженим, але його охоронники були поранені. Так само муллу Гаятоліслама Тассальоті обстріляно на вулиці Теґрану, але стріли тільки поранили його і він приходить до здоров'я. З кіл міжнародних обсерваторів висловлюють погляд, що останні масові арешти серед революційних елементів пробіли їхні ряди, а новий нарибок ще не має тієї досконалости в акціях.

Ярослав Гайвас

ВИДАННЯ НАЙБІЛЬШ НА ЧАСІ

Голод на книжку, на добру книжку, щораз більше відчутний у житті нашої діяспори. Серед щоденної метушні потребу видавання книжок зчаста відсувають на дальший плян. А тим часом суспільство діяспори росте й розвивається, міняється його характер, постає нова групова дійсність і новий тип української людини в світі, і національний духовий корм для неї є невідкличною життєвою потребою.

Та замість того, щоб щораз більше уваги концентрувати на видаванні книжок, а це значить і на творенні, — дрібні справи, ніякі справи забирають більшість нашої уваги й наших енергій. От хоч би глянути на останніх майже півтора року, то сором стає з тої колотнечі, яку ми витворюємо самі у своєму житті. Скільки чорнила зіпсуто, скільки паперу витрачено на третьорядні питання, а найважливіша проблема, проблема нашого культурного процесу в світі взагалі неторкана. Добра книжка — це не люксус, а щось необхідне для нашої екзистенції і розвитку.

Особливо пекуче відчута потреба історичних новинок, які відносяться з найновішої доби нашої історії. Тієї історії, якої співтворці й учасники ще живуть та можуть багато дечого сказати. Доба Другої світової війни — це порожнеча в нашому національному житті. Це час великих проб і здвигів, у яких не раз і не два українська людина й національна спільнота заблистіли творчими здобутками. Друга світова війна доценту зруйнувала старий світ, вона штовхнула людство на зовсім нові рейки розвитку, а в тому великому зрушенні ми також брали участь. А тепер перед нами ще більше завдання: взяти участь в творенні нової дійсности у світі.

Наслідком нестачі достатньої кількости опублікованих матеріялів з доби Другої світової війни й після неї та відповідних прагматичних і синтетичних історичних творів про ту добу в нас покутує чимало різних пересудів, навіть фальшивок. Припадково тут і там вириваються люди, які, не маючи за собою перспективи минулого, не мають і візії майбутнього, через що своїми писаннями впроваджують тільки хаос. Використовують це большевики, які заливають ринок своїми виданнями. А це лихо збільшує й той факт, що і серед нас множаться виступи, які неправдиво представляють те, що було. До того долучуються ще різні політичні „комбінації", і у висліді зростає потік скривлених оцінок, безпідставних тверджень і гіпотез а вслід за тим побудованих на них нездорових і шкідливих висновків. Ось що пише про це один з українських авторів, який чимало уваги присвятив висвітленню актуальної проблематики на тлі того, що діялося недавно: „Одним з головних та постійно висовуваних і повторюваних „арґументів' радянської пропаганди в СССР і за кордоном проти визвольної боротьби нашого народу під час і після Другої світової війни є твердження про надмірні втрати і шкоди, що їх принесла революційна боротьба ОУН-УПА-УГВР. Цей „арґумент', до речі, не раз повторюють теж деякі кола на еміґрації, дарма що вони не мають нічого спільного з радянською політикою і пропагандою, але радше вживають його з інших „внутрішніх' мотивів і причин. Звичайно тут йдеться про елементи, які свою пасивну поставу в час визвольної боротьби (або й навіть їхнє тодішнє неприхильне чи й вороже опортуністичне ставлення до неї) стараються тепер перед собою самими і довкіллям виправдати своїм „реалістично-політичним підходом' в стилі власне тверджень про „зайві і надмірні втрати', „скривавлення' і т. п."(Анатоль Камінський: „Яка орієнтація?" ст. 86). Хоч в даному випадку йдеться тільки про питання жертв визвольної боротьби, ці самі арґументи стосуються також найширшої проблеми нашої недавньої історії.

Прогалину виповнює до якоїсь міри і то з великим успіхом широко задумане видання „Літопису Української Повстанської Армії", якого п'ята книга появилася саме тепер. П'ятою книгою того „Літопису" появився том VIII „Українська Головна Визвольна Рада", документи, офіційні публікації, матеріяли, Торонто 1980. „Літопис УПА" видає Видавничий Комітет, адреса якого є: Litopys UPA, c/o Kiev Printers Ltd., 2466 Dundas St. West, Toronto, Ont, Canada M6P 1W9.

Про Українську Головну Визвольну Раду — УГВР — запляновано ще дальші дві книги „Літопису", том IX і X, а відтак може ще й більше. Дотепер крім тому VIII появилися томи I-IV, а V-VII є в підготові. Особливо вагомими осягами будуть томи VI і VII, які матимуть наголовок „УПА в світлі німецьких документів, 1942 -1945". Готує їх до друку професор історії Ратґерського університету д-р Тарас Гунчак.

На том VIII „Літопису" складаються: вступна стаття редакторів цього тому Євгена Штендери й Петра Потічного, українською та англійською мовами; основні документи УГВР, постали на Першому установчому Великому Зборі цієї установи, передрук офіціозу УГВР „Вісника", органу Президії Української Головної Ради, рік 2, ч. 4(7) за серпень 1945, та довші статті на засадничі теми декількох різних авторів, з

(Продовження на ст. 3)

З господарського життя

З усіх американських великих фірм особливу увагу притягає до себе автомобільна компанія Крайслер. Уже багато разів її передбачувано кінець, не зважаючи на кредитові ґарантії, що їх дав Уряд. Заборгування Крайслера, дефіцитові різні відділи й фабрики, слаба продуктивність робітників і високі власні кошти, а в додатку слабий продаж нових авт — все це складалося на постійну небезпеку упадку. Одначе керівники Крайслера на чолі з Лі Якоккою, предсідником компанії, і його заступником Джералдом Ґрінволдом у ніякій ситуації не здавалися, але пробували нових доріг і засобів, щоб компанію врятувати. Останнім часом вони почали позбуватися різних в першу чергу непридбаних відділів і продукційних одиниць, а навіть тих, що давали прибутки. Наприклад, керівництво Крайслера рішило продати мабуть найбільш продуктивний відділ виробу танків для армії ЗСА. Завдяки цим потягненням компанія здобула додаткові фонди, які далі їй більші інвестиційні можливості. Відтак продаж різних одиниць дав змогу керівництву сконцентрувати свою увагу на меншій кількості одиниць і їх краще припильнувати. Та політика дала свої позитивні наслідки, бо Крайслер почав ставати на ноги, чого символом є перша від довшого часу підвишка ціни його уділів з 3,125 долярів на 4,25 доляра. Хоч це ще не остаточний вихід з біди, але мабуть цей момент уже недалеко.

До ЗСА прибув Звоне Драґан, член найвищої Федеральної ради Югославії і фактичний керівник її господарського життя. Його виступи противорічать вісткам, які останньо вирінули на американському фінансовому ринку, що Югославія знайшлася в платничих клопотах. Драґан заперечив це і подав, що Югославія без особливого труду може дістати закордонні кредити, чого доказом є позики 250 мільйонів долярів, яку вона останньо отримала від Кувейту. Але що іншого привело його до ЗСА, а саме потреба нових великих інвестицій для розвитку югославського промислу і взагалі господарського життя. Донедавна понад мільйон югославських робітників працювало за кордоном. В добрих часах вони присилали річно понад два більйона долярів або й більше, зароблених закордоном. Тепер їх число впало до половини попереднього числа й кожного місяця повертається коло 50,000 нових. Це добрі, витреновані робітники і їм треба варстатів праці. Тому Югославія шукає закордонних інвестиційних капіталів, які пішли б на спільні підприємства з Югославією. Югославія має ще 12 відсотків безробітних, тобто 800,000 осіб і вона мусить усе можливе зробити, щоб якнайскорше це питання розв'язати.

Після заплачення американським урядом 71 мільйон долярів залеглих відсотків, які мав заплатити комуністичний уряд Польщі, прийшло подібне прохання від комуністичного уряду Румунії дати позику на 65 мільйонів долярів, щоб він міг заплатити відсотки за борги, що він їх поробив, позичаючи гроші в „капіталістичних рекінів". Одначе Уряд ЗСА відмовився дати ту позику. Економіка Румунії дуже швидко останнім часом підупадає й починає виявляти різні недоліки. Позичені гроші інвестовано в ділянки промислу, виробів якого немає де збувати. Особливо західні ринки не приймають румунських фабричних виробів, бо ті своїм асортиментом і якістю не відповідають його потребам. Румунія вже від 1972 року належить до Міжнародного валютного фонду, дістала вона близько десять більйонів долярів кредиту зі Заходу, але це аж ніяк не вплинуло на її лібералізацію. Навпаки Румунія у своїй внутрішній політиці має характер, який близький до сталінської системи, хоч у зовнішній політиці не раз веде свою політику незалежно від Москви.

„Інтернаціональний траст і інвестиційна корпорація" дістала дозвіл від уряду КНР на закладання за кордоном своїх відділів та приймання в них інвестиційних та ощадностевих вкладів. Є це перший дозвіл цього роду, бо досі та компанія мала право тільки закладати на терені Китаю спільні компанії з закордонними капіталовими вкладами на підставі окремого дозволу уряду та на нормах, які уряд вважає за вказані. Здебільшого були це спілки з уділом 51-49, при чому китайська сторона застерігала за собою 51 відсоток уділів. Відтепер ця корпорація матиме право сама вибирати проєкти й пропозиції, які вона вважатиме доцільними підтримувати фінансово. Взагалі досі тільки емісійний Банк Китаю мав право займатися грошовими трансакціями за кордоном та шукати закордонних інвестиційних капіталів. Віцепрезидент тієї корпорації і президент її філії в Гонг Конгу Ву Джічао пояснив, що коорпорація закладатиме такі філії в співпраці зі закордонними капіталами.

Уряд Мехіко перевів девальвацію свого пезо, монетарної одиниці Мехіко. Девальвація була на 30 відсотків. Причиною цього був великий дефіцит платного балянсу зі закордоном і брак девізових резерв підтримати вартість пезо. Експорт нафтової ропи також не давав достатніх засобів для підтримки пезо. Хоч на девальвації багато людей понесли втрати, але паніки це не викликало.

Євген Скоцко

НА МАРҐІНЕСІ ОДНОЇ СТУДІЇ ПРО УКРАЇНЦІВ

Недавно появилась у Вашінґтоні брошура п. з. „Географія українців (русинів) великого Вашінґтону", видана й поширена заходами місцевого Осередку Наукового Товариства ім. Шевченка. Є це дослідження про розміщення українських поселенців в Дистрикті Колюмбія та околиці, який своїм змістом та технічним обробітком скидається на демографічну розвідку. Автором її є проф. Петро Оришкевич, відомий післявоєнний іміґрант, член НТШ та автор ще й інших праць у ділянці географії.

Праця звертає на себе увагу не так науковістю як своїм небувалим обробітком, з якого визирають наскрізь суб'єктивні критерії та методи. Наприклад, в вічі кидається зараховування до українців людей з прізвищами, нібито українськими, а насправді їх витягнено з телефонічних книг, не знаючи дійсного походження тих осіб; установлення чотирьох категорій українців, якими ніби є „американські українці" (куди включається „найбільш свідому нову іміґрацію" та більшість її дітей), „українські американці", „руські американці" (закарпатського походження) та „розгублені українці (русини)", і т. п. Ті та інші подібні аспекти згаданої праці залишаю іншим до оцінки, а свої спостереження зосереджу на інших моментах.

Для мене найбільше замітним є те, що ця наукова розвідка відслонює прогріх, який дуже часто проявляється серед працівників пера з післявоєнної іміґрації. Маю на думці їхній нахил думати про історію українських поселенців в Америці, наче б вона починалась від них, та забувати — а то й іґнорувати — діяння попередників.

У поважно виконаній праці того роду неможливо обминути квестії історичності. Дотичні історичні факти повинні обов'язково бути занотовані. Проф. Оришкевич, одначе, розправляється з тією темою дуже коротко. Він пише: „В міжчасі (тобто 1948 року, коли до Вашінґтону почали напливати нові іміґранти — ЕС) багато наших людей приїздило на працю до Вашінґтону з других міст і поселювались у Дистрикті Колюмбія, Мариленді та Вірджінії, але не включились в українське церковне і громадське життя, якого властиво ще тоді у Вашінґтоні не було; тому тут так багато українських прізвищ, а мало активних українців".

Така версія історії — це викривлена правда. Автор не згадує ані словом про те, що перед тим у Вашінґтоні було українське громадське життя. Як учасник його думаю, що можу дещо на цю тему сказати. Неправдивим є натяк, що люди, які приїжджали до Вашінґтону на державну працю, чекали аж до 1948 року, отже аж до прибуття „діпістів", щоб включитись в громадське життя. Зате фактом є, що таке життя почало творитись у столиці щонайменше повне десятиліття перед напливом нових поселенців з Европи. Я брав участь у тих початкових заходах. Ще перед вибухом війни в Европі, горстка українців, замешкалих у Вашінґтоні, повели акцію за згуртовання нашої молоді, якої було в столиці вже поважне число, як також старших осіб і їхніх родин, розкинених по околиці. Влітті 1939 року постала перша українська організація в Вашінґтоні під назвою Українське Товариство Вашінґтону (англійська назва: „Юкрайнієн Сосаєті оф Вашінґтон"), а скоро потім створено мішаний хор — двадцятикількох голосів, який став, так мовити б, каталізатором спаяности та росту цієї нової організації.

Життя цієї нової громади мало скромні форми, зате духовість її була висока. Відбувались реґулярні членські сходини організації та співанки хору, уряджувано українські національні свята, як ось свято в честь Шевченка, з концертовими програмами власного хору. Відбувались також вправи наших молодих танцюристів (вивчених у школах народних танків Василя Авраменка по громадах в ЗСА), які брали участь як українська група в різних міжнародних фольклорних фестивалях, влаштованих американцями. Деколи учасники тих фестивалів були українські групи з-поза Вашінґтону, як ось з Клівленду, яким вашінґтонська група пособлялa своїм посередництвом. Зчасом створено також аматорський сценічний гурток, який ставив п'єси навіть в Балтиморі (в залі католицької церкви).

Звідомлення про існування та роботу цього першого формального угруповання українців у столиці ЗСА можна сьогодні знайти на сторінках української преси з того часу (головно „Свободи"). Місцеві американські часописи також приносили згадки, часто зо світлинами, про вашінґтонських українців, особливо про їхній хор. Цей останній навіть, з допомогою деяких реклями своїми виступами з українською піснею в публічних місцях, а Американський Червоний Хрест анґажував його в часі війни співати в різних приміщеннях американського війська та шпиталях, де лікувались ранені з бойових фронтів.

Згадати треба ще й те, що

(Продовження на ст. 3)

Роман Кобринський

ДО ФІЙОРДІВ СКАНДИНАВІЇ

I

Незрівняна краса норвезьких фйордів манить кожного, хто любить природу та безжурну мандрівку по чужих незнаних країнах. Та у цю прогулку ми вибирались, однак, з певним зацікавленням, бо Скандинавія — це не звичайна собі частина Европи, це група народів, що мають власні, незалежні від себе історії розвою і культури, в яких проявляється виразно їх національна індивідуальність, хоч мають вони багато спільних цих у їхньому національному і культурному житті. Про це згадаємо ми пізніше у нашій мандрівці.

Ця країна привітних столиць, як Копенгаген чи Стокгольм, це безмежні простори синіх вод озер і фйордів, незаймані лісові пущі, це країна далеких північних трактів Підбігунового кола, це чар і краса білих ночей Півночі...

I

Могутній літак 747 лінії САС спрямував нас до столиці Данії — Копенгагену, що його данці називають Кибенгавн. Столиця положена на островах Зелянд і Амагер і відділена всього 40 хвилин лету від Мальмо в Швеції. Копенгаген — це найбільша з усіх столиць Скандинавії, а живе в ній четвертина усього населення Данії. Її мешканці — данці, привітні, у відношенні до вас не формальні, приязно наставлені до чужинців. Місто та острів Зелянд — це рівнина, положена всього сто футів над рівнем моря, тому не дивниця, що кожний вживає ровера замість ходити пішки. Примістилися ми в центрі міста в готелі Д'Анґлетерр і негайно пішли оглядати місто.

Оглядини Копенгагену починаються від пристані, де вже від кам'яної доби існувала рибальська оселя. На цьому місці єпископ Абсальон заснував у XII столітті місто. Звідси щоденно перелітає понад хвилі торпедоторпіяка до берегів Швеції. Тут заякорена шлюпка королівської яхти, а при Лянґелінії стрінете статую полярного ведмедя та відому постать „Малої Морської Русалки" Андерсена. Цікаво замітити тут, що славетний автор казок Ганс Християн Андерсен, казки якого перекладені на 80 мов світу, найшов признання у своїх щойно тоді, як слава про нього розійшлася вже далеко поза межі його рідної батьківщини. Nemo propheta in patria sua.

На першому закруті від нашого бульвару ми ввійшли на „стриґет" — П'яту авеню, або, як хочете, на Віа Венето Копенгагену. Ця маґістраля призначена лише для тих, які йдуть пішки, і вона поміщує численні спеціяльні крамниці з біжутерією, мінками, сріблом, порцеляною. Біля ресторанів пульсує буйне життя молоді, бо „стриґет" є живчиком цього великого міста. Маґістраля доходить до ратушевої площі. На ній потужний корпус ратуші з червоної цегли, зі статуєю єпископа Абсальона, основника міста, над головним входом.

Оглядаючи ратушу варт звернути увагу на годинник Ользена, що показує всі можливі часи і астрономічні констеляції всесвіту, а в ратуші слід оглянути бюсти письменника Андерсена, скульптора Торвальдсена і будівничого ратуші — Ніропа. В центрі міста стоїть кругла вежа, куди нагору веде широкий крутобіг. При Гаммельторв пишається статуя Карітас з водограєм, де з нагоди свят королівської родини грають золоті яблука на водограї.

Оригінальною фасадою відзначається церква Ґрундвіка, збудована в роках 1921-40 у пам'ять її основника — священика, який ціле життя присвятив робітникам і ремісникам. В церкві міститься модель корабля, подарований королевою для цієї церкви. Стиль церкви типово данський, розмірами дорівнює катедрі. За англіканською церквою — імпозантна статуя Гефіон з водопадами і водограями, що представляє нордійську богиню, яка перемінила своїх чотирьох синів у волів і запрягла їх до плуга, щоб ним вони відорали острів Зелянд від Швеції.

Цікавим є також розлогий парк Тіволі з оригінальною архітектурою Картензена, з водограями і левадами квітів, що цвітуть ціле літо, та кольоровими лямпочками, що їх тут 85 тисяч. Тут відбуваються виступи міжнародних артистів, оркестр, виступи пантомім тощо. Тіволі — велика атракція столиці, в сезоні відвідують його приблизно чотири мільйони осіб. Тіволі має власну ґвардію з оркестрою в оригінальних униформах, що своїми виступами надає особливу принаду цьому розваговому місцю.

Вздовж каналів міста лежать цікаві будівлі, як біржа — найстарша на світі — з крутою вежею та постатями драконів і характеристичними мансардами, далі замок Крістіянбурґ — осідок Фолькетінґу — парляменту і Найвищого суду. Тут містяться залі королівських прийнять і тронна заля. На острові Амагер, що поперетинаний мальовничими каналами, звертає на себе увагу вежа церкви Спасителя зі спіральними сходами, приміщеними ззовні вежі.

Ми були на величавій площі Амаліенбурґ, яку оточують чотири палати, збудовані в стилі рококо, з преґарним пам'ятником Фредерика V посередині. Перша палата справа — це резиденція королевої Марґарети і її родини; другу займає королева вдова Інгрід; дальші палати — це залі прийнять і музей одягів, приватної власности королівської родини з років 1863-1947.

Восени і зимою, коли королева живе у Копенгагені, ґвардія в уніформах і чорних ведмежих шапках відбуває опівдні церемонію зміни варти. Тоді королівська родина з'являється на балконі, щоб поздоровити публіку. Часом переїздить вона вулицями міста в королівській кареті, зі службою одягненою в шкарлатах.

Варта уваги палата Розенбурґ в ренесансовому стилю, зокрема величава лицарська заля та цінна збірка королівських клейнодів, меблів та особистих речей цілої ґенерації королів, почавши від Християна IV. По другій стороні ботанічного парку найдете державний Музей мистецтва з творами Рембрандта, Кранаха, Рубенса, Маттіса і данських малярів.

Наступного ранку ми поїхали автострадою у північно-східному напрямі і оглянули данську рів'єру, що тягнеться вздовж східного побережжя Зелянді. При дорозі чисті привітні димки рибалок, криті соломою, з городчиками і квітами, де-не-де з ґірляндами рож.

Всі три відомі замки Зелянд, які ми оглядали, лежать у північній частині острова. Фредерiксбурґ, один з найкращих замків півночі з XVII століття, служив раніше місцем коронування та як резиденція данських королів. Його придбав Фредерик II у 1560 році. Замок лежить над озером у мальовничій околиці. Входячи від Барбікану, вежі з XVII століття, стрілки ми посередині площі водограй з постаттю Нептуна; на дальшому пляні лежить королівське крило замку з багатою фасадою, зліва — крило каплиці, справа — крило принцеси. На внутрішній площі замку обидві вежі ведуть спіральними сходами нагору.

В 1878 році цей замок перетворено на музей. Замкова каплиця подiлена колонами на ґалерію і нави з численними образами з біблійною тематикою. Артистично виконане склепіння каплиці, стіни і колони багаті на орнаментику і творять разом гарну цілість. У каплиці дерев'яні органи Кампеніюса з XVII століття. Оригінальний механізм органів, як ручний роздувальний міх, дерев'яні труби тощо, залишено дотепер. Ці органи служать ще сьогодні при влаштуванні концертів.

Звернули ми також увагу на цінний вівтар з XVII століття роботи Вальдбавма з Авсбурґу, з рельєфом Благовіщення Пречистої Діви Марії. Над каплицею є великий „гол" з артистично різьбленою стелею з XIX століття, з канделябрами та бальконом на оркестру. На стінах тапети і великого розміру образ Християна IX. Залі партеру та обох поверхів заповнені образами з історії данських королів і воєн, які вони провадили; а далі — портретами і бюстами шляхти, єпископів, учених, мистців, державних мужів тощо. Тут розкішно влаштовані залі авдієнцій, приватні кімнати короля, мешкальні кімнати й інші. Цілий музей високовартісний показом розвою історії і культури Данії.

Фреденсбурґ з XVIII століття має 420 кімнат і служить на весні та влітку резиденцією королівської родині. Тут відбуваються також двірські прийняття. В кімнатах цінні малюнки. Парк побіч замку з найбільшим, один з найкращих у Европі. Побіч парку розташований „мармуровий сад" з різьбами в італійському барокко. Це приватний сад королівської родини з гарно плеканими квітниками рож.

Гідний уваги і замок Кронбурґ у ренесансовому стилі з XVI століття, що його прославив Шекспір, уводячи сюди дію легендарного Гамлета. Дах замку покритий зеленавою міддю, а вежі прикрашені золотими кулями. Старі гармати все ще стоять на валах, де Гамлетові з'являвся дух його батька. Замок обведений потужними мурами і ровами, наповненими водою. Крізь широкі брами ми увійшли на внутрішню площу замку і тут піднялися крутими сходами башти на вищі кондигнації замку.

(Продовження буде)

Видання...

(*Продовження зі стор. 2*)

яких тільки імена двох відомі — Ярослава Старуха-Ярлана на Йосипа Позичанюка — Д. Шахая. Всі ці статті, хоч писані поодинокими авторами, на ділі є матеріялами УГВР. Є також список скорочень і показник імен. Книга видана дбайливо і немає в ній тих численних помилок, які так часто трапляються у наших закордонних виданнях. Є також 17 ілюстрацій, які майже всі опубліковані вперше.

Хоч деякі з матеріялів, поміщених у тому томі, вже були друковані за кордоном, головно основні документи УГВР, але кожний раз читається їх з великою цікавістю та постійно знаходиться у них щось нове. Особливість цих матеріялів у тому, що писані вони й друковані в краю, на теренах, окупованих большевицькими арміями, які переважно закінчували або недавно закінчили війну з гітлерівською Німеччиною, та в свідомості, що в часі Другої світової війни закінчилася одна велика доба в історії людського роду й почалася нова. І тому автори статтей, як і інших матеріялів, настирливо шукають прогноз для цієї нової доби та своїх формул для розв'язок найбільш суттєвих завдань у житті народів та одиниць.

Не раз важко повірити, що під тиском таких потужних сил та умов автори були спроможні так спокійно й раціонально розвивати свої думки та передавати їх другим. Вже цей факт робить ці писання винятковими цінностями в нашому житті, а зокрема в розвитку нашої національної свідомости й політичної думки.

Не все в таких статтях і матеріялах залишиться на постійно актуальним. Є в них переминаючі вартості, які є в першу чергу ключем до розуміння їхньої доби та їхнього способу думання, але є також вартості, які назавжди увійшли в духову скарбницю українства. Наприклад, така прецікава стаття Я. Старуха-Ярлана „Упюр фашизму", надрукована по-польському так, як вона була кольпортована серед польського населення. Деякі з думок у ній сьогодні вже не актуальні, але численні інші вражають своєю пластичністю й актуальністю. Наприклад, характеризуючи в якнайширших обрисах большевизм, гітлеризм і фашизм, Старух каже: „Італійський фашизм, німецький гітлеризм і російський большевизм — це однаково тоталітарні рухи й системи, які постали й розвинулися в різних европейських країнах після Першої світової війни. Всі вони належать до типових тоталітарних устроїв і так далеко подібні до себе, що большевизм сміло можна назвати російським фашизмом, чи ще краще — російським гітлеризмом, а гітлеризм можна б так само добре назвати німецьким большевизмом."

Майже сорок років тому в підземному бункрі чи між двома боями Старух-Ярлан бачив правди, які сьогодні чуємо на кожному кроці і в правдивості яких переконує нас щоденне життя.

Позичанюк-Шахай пише майже в той сам час, неначе вступ до сучасної дискусії проблеми українсько-російських відносин. В гострому полемічному тоні він кидає думки, які аж ніяк не спрямовані на те, щоб зформулювати остаточне становище, а тільки на те, щоб викликати пристрасну дискусію. Дуже часто він попадає в конфлікт з політичним реалізмом, але це початок дебат, які мають висунути й уточнити все реальне й тривале і відсіяти все припадкове чи проминаюче. Зате в усіх інших, зокрема в засадничих питаннях, домінує власне політичний реалізм. Проблему за проблемою беруть автори-бійці, аналізують холодно та всебічно, щоб виявити те зерно правди, яке має рости, розвинутися і скріпнути до тієї міри, щоб стати незрушимою стіною державного будівництва.

Особливо цікавий комплекс думок до внутрішньо-українських справ, до тих питань, відповіді на які були й будуть дальшими віхами нашої політичної діяльности аж до відбудови самостійного державного життя. І тут насамперед створення спільного фронту визвольної боротьби народу. Збірник „Українська Головна Визвольна Рада", — перший том цілого циклу до цієї проблеми, виразно показує, що у визвольній боротьбі першою вимогою є спільна акція та участь у спільній боротьбі. Принцип, який сьогодні стає щораз більше очевидний у нашій сучасній діяльності, а саме „спільність акцій, а не спільність заяв", спільні зусилля, а не спільні декляраціі — це те, що на потребу та на що треба орієнтуватися.

Друга світова війна на землі українській — це велика проба для українського націоналізму. Іншої організованої сили в той час не було і він мусів братися до полагоди всіх питань і заспокоювання всіх потреб, які були тоді перед нашим народом. І ми сьогодні, пізнавши документи, а не наслухавшись билиць і небилиць, можемо з глибоким переконанням сказати: він добре виконав своє завдання. Активні учасники визвольної боротьби в добі Другої світової війни найвиразніше здавали собі справу з того, що вони — це тільки один з етапів, що вони верстають частину великого шляху, на якому ще чималі зміни, труднощі, втрати, але який єдиний веде до перемоги. І тому вони аналізували й шукали поширення й поглиблення змісту українського націоналізму, його усучаснення. Вони станули до титанічної боротьби за побудову нового світу, світу вільних народів і вільних людей в свідомості, що „щастя всіх прийде по їхній аж кістках". Том VIII „Літопису Української Повстанської Армії" свідчить про це.

БАТЬКИ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ ЧИ САМІ студенти, які в цих часах мусять дуже багато платити за науку, можуть довідатися про понад 3,200 інституцій, звідки (якщо всі умови одержання допомоги є наявні) таку допомогу для оплати вищих студій можна легко дістати. Зацікавленим слід писати на адресу: „College Board Publication Orders, Department D-33, Box 2815, Princeton, N. J. 08541, щоб прислано було книжку-довідник „The College Cost Book, 1981-82". Ціна книжки досить висока — 8.95 долярів.

На марґінесі...

(*Продовження зі стор. 2*)

ця первісна організація була важливим чинником в процесі дальшої розбудови української громади в Вашінгтоні після війни. Вашінґтонці радо вітали новоприбулих, та в міру можливостей допомагали їм якось улаштуватись заки відчинились багатьом із них двері до федерального затруднення. А коли з часом постали українські парохії, спершу католицька а відтак православна, то й вона (головно католицька парафія) в самих початках складалась переважно з передвоєнних зорганізованих мешканців Вашінгтону.

Між іншим, заскакує читача згаданої розвідки це, що до неї додано дві мапи (репродуковані на чорно, на обох сторонах одного аркуша паперу), одна загального розміщення українців в околиці Вашінґтону, друга розміщення лише католиків, парохіян церкви Пресв. Родини в Вашінгтоні (1958 рік). Таке звернення спеціяльної уваги на одну лише парохію було досить нерозсудливим кроком з боку автора.

Треба зазначити, що не йдеться тут виключно про історію малої української громади в Вашінґтоні, а про справу ширшого маштабу. Затаювання чи перекручування історичної правди-це не рідкісність, ані теж не виключно українська "спеціяльність"— це явище старе, як світ. Це діється деколи зі злоби, а часто із зовсім невинних мотивів.

У відношенні до діяльности передвоєнної іміграції в Америці, те сумне і шкідливе явище поширилось завдяки поквапності деяких „літописців" із рядів післявоєнної еміграції з Галичини, які, не витрачаючи багато часу на розшуки за фактами, почали записувати історію українців Нового Світу на свій лад. Того роду історіографія ледве чи матиме велику вартість для майбутнього історика.

Безсумнівно, автор згаданої розвідки мав добру ціль. Його довідник про українців, розкинених по околиці Вашінґтону, є вартісним головно остільки, що він може причинитись до надання їм виразнішого вигляду — як окремої етнічної групи, як культурно спаяної громади. Правда, тут і там виринає питання про статистичну актуальність цієї праці, але треба узгляднити й труднощі, з якими мабуть, авторові, приходилось ці інформації збирати. Зате не можна найти оправдання для його зовсім суб'єктивних критеріїв клясифікації та байдужости щодо історичного огляду. В тому відношенні його довідник вказує на моменти, яким мусять присвятити більше уваги виконавці подібних праць в майбутньому.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 11-го вересня 1981 року відійшов від нас у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО І ДІДУНЬО

бл. п. мґр прав

АДАМ АНТОНОВИЧ ГОРДИНСЬКИЙ — гербу САС

В першу чергу дякуємо Владиці Єпископові Робертові Москалеві за відправлення Парастасу. Всечеснішим отцям: М. Кучмякові, Д. Библову, М. Перетяткові та П. Лабінському за відправлення Парастасів, Поминальної Служби Божої та теплі слова потіхи.

Щиро дякуємо за прощальні слова після Парастасу: інж. М. Семанишин від Відділу УККА, ООЧСУ та Українського Народного Дому, Б. Тодорів від ГУ СУК „Провидіння", М. Добош від Радних СУК „Провидіння", мґр М. Коць від Інституту ім. В. Липинського, інж. Т. Дурбак та А. Кейбіда від Парафіяльної Ради, О. Цяпка від 28-го Відділу Союзу Українок та д-рові П. Богданський від щадниці „Тризуб".

Сердечна подяка за зворушливі слова прощання над могилою: інж. В. Кострубяк від Гетьманського Руху та Президентові СКВУ мґр. І. Базарко від Централі УККА.

Щире спасибі за спомини про Покійного під час поминального обіду: Б. Казанівський від ГУ СУК „Провидіння", д-р Іван Яремко — особистий друг від шкільної лавки, І. Кульчицький від шляхти гербу Сас, М. Цяпка, А. Дубас, І. Кононів та Л. Яськів — спомини.

Сердечна подяка церковному Хорові під дириґентурою М. Добоша за зворушливий спів під час Панахиди та Поминальної Служби Божої.

Вдячні Товариству св. Імени при церкві св. І. Хрестителя за відмовлення Вервиці.

Невимовно вдячні О. Гузар та всім Паням Приятелькам за поміч в нашому тяжкому горю.

Наша щира подяка похоронному заведенню Литвин-Литвин за дбайливе та старанне переведення похорону.

На кінці щире спасибі Приятелям, Знайомим і Організаціям, які прощали Покійного квітами, ті які жертвували Святі Літургії за спокій душі Покійного та Тим, які зложили пожертви на добродійні цілі.

На поміч у публікації праці — „БОЯРСЬКО-ШЛЯХЕТСЬКО-ДВОРЯНСЬКА ВЕРСТВА: ЇЇ ВНЕСОК У РОЗВИТОК УКРАЇНИ".

200.00 дол. — Дирекція Банку „Тризуб";
по 100.00 дол. — СУК „Провидіння", Й. і А. Біловуси, А. Дубас, І. Луків, мґр. А. і О. Смаль;
по 50.00 дол. — мґр. М. і І. Коці, І. і Д. Кульчицькі, Л. Лапичак, О. і Т. Подільчук, інж. М. і М. Семанишин;
по 40.00 дол. — О. Гаврилюк, Б. Козак, В. Шот;
30.00 дол. — Я. і М. Волошин;
по 25.00 дол. — о. В. Базилевський, д-р М. і М. Богатюки, д-р П. і Т. Богданські, В. і М. Боярські, інж. Я. і Н. Бігуни, В. Васічко, д-р В. і Т. Гординські, С. і М. Гординські, Р. і Н. Дворяни, Д. Каранович, інж. Я. Карпяк, інж. Ю. і М. Кулішенки, А. Кейбіда, В. і П. Кучкуди, інж. В. Кострубяк, М. і М. Миськові, Ю. і Н. Цегельські, інж. Я. Цюк, д-р Е. Зибликевич, М. і А. Шаркевичі;
по 20.00 дол. — д-р О. і С. Андрушкові, Н. і І. Басняки, З. і І. Бундзяки, К. Гречак, інж. Т. і М. Дурбаки, В. і Л. Данилюки, інж. Р. і Н. Загайкевичі, Я. і О. Заремби, Я. Івасечко, М. і Н. Клецорі, М. і Д. Колотили, І. і Р. Лапичаки, Я. Леськів, М. і Д. Луцькі, М. Матияш, Л. і Р. Ладковські, О. Цар, Е. і О. Яворські, проф. Ю. Яримкевич;
15.00 дол. — П. Рудзінський;
по 10.00 дол. — О. Бережницька, І. і Б. Боярські, С. Боровик, Д. Бобиляк, Б. Бортник, Ю. і Б. Вертипорохи, С. Вовчак, Я. і С. Городиські, Б. Казанівський, І. Качмарська, О. і І. Новицькі, А. і Б. Процюки, С. і С. Редьки, І. Федів, М. і О. Цяпки, Д. Ґ. Катеріна, Р. і І. Стахури, М. Яворська, В. і М. Янюки;
по 5.00 дол. — мґр. В. і О. Гнатики, О. Гузар, Н. і А. Козюпи, І. Кочержук, Д. і М. Половчаки, І. Стройник;
1.00 дол. — В. Манько.

Разом .... 2,216.00 дол.

УНІГУ — ГАРВАРД

100.00 дол. — Б. і М. Робаки.

Разом .... 2,316.00 дол.

Хай Господь винагородить Вас всіх обильними ласками.

Залишені у великому смутку:

дружина — МАРІЯ
син — ЮРІЙ з родиною
син — МИКОЛА з родиною

Оцк і перепрошуємо **д-ра ІВАНА ЯРЕМКА,**

якого в оголошенні подяки через друкарський недогляд, помішано з ім'ям М. Яремка (уже покійного). Ще раз просимо вибачення.

Свобода

У світлу пам'ять

нашого Найдорожчого і Незабутнього

ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУСЯ, ВУЙКА, ТІТОЧНОГО БРАТА, ШВАҐРА І СВАТА,

який відійшов, ненадійно, від нас у Вічність, з Волі Всевишнього, дня 9-го листопада 1981 року, на 79-му році трудолюбивого життя,

сл. п. мґр права і економії

ОСТАПА ГУКА

висловлюємо цією дорогою якнайсердечнішу

ПОДЯКУ

всім Тим, хто віддав останню пошану нашому Покійному, та своєю участю в похоронних відправах звеличав Його пам'ять, а нам старався облегшити наш безмежний смуток і біль.

Наша глибока, щира подяка належиться Всечеснішому о. Михайлові Ревюкові, пароховi церкви свв. апп. Петра і Павла в Клівленді за уділення Покійному Тайни Єлиопомазання, за відправлення Парастасів і Панахид і за релігійно-зворушливі прощальні слова, виголошені в церкві під час Святої Літургії.

Зокрема хочемо подякувати Всечеснішим Отцям: о. совітникові І. Оришкевичеві і о. шамбелянові Л. Тимкову, що своєю участю звеличали похоронні відправи.

Сердечно дякуємо Членам хору Дніпро та його дириґентові Є. Садовському за спів під час Панахиди.

Дякуємо дякам Д. Гнатюкові і Й. Лівому за спів під час похоронних відправ.

Особливо щиро дякуємо Вп. п. проф. д-рові М. Папові за незвичайно сердечні прощальні слова від 8-го Відділу ОДВУ в якому Покійний брав активну участь та від Української Громади в Клівленді.

З глибини серця дякуємо членові родини С. Скробачеві за зворушливі, теплі слова, в яких відтворив картини з життя нашого Незабутнього Чоловіка і Батька.

Ми щиро вдячні членам Родини і Приятелям синів, які віддали Останню Прислугу, несучи домовину Покійного до церкви і на Вічний Спочинок: Е. Долгому, Б. Данилевичеві, Р. Микиті, В. Надозірному, О. Пенцакові, І. Оліяреві, Б. Садовському і О. Максимовичеві.

Дякуємо проф. Я. Кльованому, голові 8-го Відділу ОДВУ в Клівленді за прощальні слова над домовиною на цвинтарі.

Сердена подяка за чудові кошики квітів складені біля домовини Покійного Родинам: Пікам, Сатурським, Чорнодольським, Шав'якам, Мрицам, Галущинським, Надозірним, Ліберам, Долгим, Комарянським, Шепісам, д-р Панцнер, Ю. Панцнер, North Brunsvick High School, The Information Research Center ATT N.J, Jr. High School Independence, MO, Bridger Jr. High School Mo. B. Garvin, Linda Rock, George Fargukar, T. Gervais.

Пластовій Станиці, Пластприятові й Осередкові Праці Сеніорів, наша глибока подяка за співчуття і кошик квітів.

Наша глибока вдячність членам нашої ближчої і дальшої Родини, що прибули здалека, щоби віддати останній поклін Покійному.

Спеціяльна подяка належиться Родині Стефі і Романові Цегельським, що з хворобових причин не могли прибути на похорон Стаха, але замість квітів зложили пожертву на серію Служб Божих (Григорянка) і інші цілі.

Не знаходимо слів подяки моїм сестрам з Родинами Ірині Пік і Анні Сатурській, які приготовили тризну в своєму домі і сердечно дякуємо ВП. Паням, які так щиро причинилися до неї: С. Волчук, З. Галяревич, М. Гірняк, М. Грабець, Д. Говикович, А. Долгий, О. Дуб, М. Кассараба, М. Ковч, З. Комарянська, Р. Максимович, Е. Матіяс, Д. Федорів, І. Шепіс, М. Ковалисько, Гнатюк, Ґеба.

Щиро дякуємо інж. Романові Грабцеві і сватові Романові Микиті, що під час тризни поділилися з присутніми своїми сердечними споминами про Стаха.

Ми невсилі листовно подякувати всім за сотні надісланих сердечних висловів співчуття, тому цією дорогою складаємо Їм наше сердечне спасибі.

Прохаємо вибачення, якщо ми когось поминули і не згадали імен.

Похоронному заведенню Р. Колодій, складаємо щиру подяку за взірцеве переведення похорону, за перші щирі поради і поміч.

Наша щира подяка за ласкаві пожертви на Святі Літургії за спокій душі Покійного та на інші цілі і просимо Всевишнього Ласк для кожного з Вас.

Тяжким смутком і горем прибиті:

дружина — МИРОСЛАВА
син — ЮРІЙ з дружиною ЛІДОЮ
син — АДРІЯН з дружиною ІРЕНОЮ
дочка — ХРИСТИНА
внук — ІГОРЧИК

ПОЖЕРТВИ

На ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ зложили:

Б. Вебко, Н. Ворона, В. Воронка, інж. Ю. і М. Галущинські, М. Гейниш, інж. Р. і М. Грабці, д-р М. і М. Грушкевичі, Н. Ґолембйовська, мґр Данилевичі, С. Двулят, Е. Дубас, д-р А. і Д. Жґути, О. і М. Кальби, Р. Колодій, Р. Максимович, Г. Р. Микити, Л. Музичка, мґр. С. і І. Мішкевичі, інж. О. і М. Небеші, мґр. С. і В. Небеші, В. Обливанюк, І. і Е. Оліярі, М. Остропольська, Д. і Л. Пенцаки, проф. А. Помірко, мґр. Р. І. Полидовичі, К. Рибалт, інж. З. В. Салевичі, С. і М. Скробачі, інж. І. і С. Фури, мґр. А. і Л. Чорнодольські, З. Чучкевич, Я. і К. Токалюки, інж. І. і О. Яцків.
Разом $270.00

На БУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ в Люрді:

Кость Мацілинський $20.00; мґр. Р. і С. Целельські $80.00.
Разом $100.00

Мґр. Р. і С. Цегельські на серію Служб Божих „Григорянки" $150.00

На „УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО" в Парижі:

100.00 дол. А. і Д. Валюхи, 50.00 дол. д-р Д. Павлишин, 25.00 дол. З. Єзерський, 20.00 дол. інж. В. і О. Хміляки, 10.00 дол. М. і А. Петрівські.
Разом .... 205.00 дол.

На пластовий журнал „ЮНАК":

30.00 дол. мґр. Я. і В. Надозірні, мґр. Р. і С. Цегельські, 25.00 дол. мґр. З. Галяревич, мґр. М. і А. Галяревичі, інж. В. і І. Піки, мґр. А. і Б. Сатурські, 20.00 дол. М. і В. Кавки, Р. і М. Кассараби, д-р І. і Дз. Комарянські, інж. Ю. і А. Полянські, д-р Я. і Х. Раковські, 15.00 дол. мґр. Д. Чорнодольська, д-р Я. і Л. Шав'яки, 10.00 дол. інж. М. і Л. Голіяни, Б. і М. Ковчі, В. і О. Коржі, мґр. Я. і Я. Кришталовичі, д-р Е. і Л. Небеші, д-р Р. і О. Палажії, М. і Л. Паславські, І. Пісецька, мґр. Р. і О. Руденські.
Разом .... 380.00 дол.

На пресовий фонд журналу „НАШЕ ЖИТТЯ":

10.00 дол. о. шамбелян В. і В. Коваленки.
Разом .... 10.00 дол.

На фонд ВИХОВАННЯ СВЯЩЕНИКІВ в Бразилії:

50.00 дол. М. і М. Гірняки, мґр. І. Гладка, 40.00 дол. мґр. Р. і С. Цегельські, 30.00 дол. О. і М. Кальби, д-р Г. Скорецька, С. і М. Скробачі, проф. А. Помірко, 25.00 дол. І. і С. Василюки, З. Комарянська, Я. Попель, інж. В. і Д. Федорів, 20.00 дол. д-р І. і Е. Білинські, Г. Годованець, інж. Р. і М. Грабці, І. і А. Губачі, інж. Е. і М. Долгі, С. Хома, проф. Т. і І. Шепіс, 10.00 дол. Золотий Хрест 8-ий Відд. ім. Олени Теліги, Товариство Рідна Школа, М. Бігун, Л. Білинська, О. Боднар, Р. і І. Боднаруки, д-р Д. Войтина, С. Волчук, А. Глоговська, О. Дуб, мґр. М. Іванишин, М. Ковалисько, І. Клос, мґр. Г. Коренець, мґр. І. Мриц, інж. М. і Л. Пежанські, Е. і О. Тарнавські, А. Фединська, д-р Б. і М. Футеі, 5.00 дол. д-р В. і Л. Боднарі, Я. і Я. Кравчуки, Т. і А. Луцишини, І. і Д. Микити, Д. і Б. Мозілі, К. і М. Попович, М. Різник, інж. Я. і М. Сидорі, М. Филипів.
Разом .... 735.00 дол.

33-ій Відділ Союзу Українок Америки в Клівленді — Суспільна Опіка .... 107.00 дол.

Разом .... 842.00 дол.

Пожертви принесли в сумі .... 1,957.00 дол.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ПРОЖЕКТОРОМ ПО ТУРНІРАХ У ЗАКРИТИХ ЗАЛЯХ

УСВТ „Ч.СІЧ" — „АТЛАС" С.К. Н.Й. 1 : 2

УСВТ „Ч. СІЧ" — НОРД БЕРҐЕН С.К. 1 :1

У двох чергових змаганнях турніру Віторійо Поццо, що продовжується в Арморі Елизабету, І-ша дружина „Ч.Січі" здобула тільки одну точку. В зустрічі з клюбом „Атлас" наша дружина вела 1:0,—що його здобув І.Чижович,—але не зуміла збільшити кількости ґолів, ані вдержати цього мінімального висліду. В другій половині змагань минулорічні чемпіони стрілили два ґолі і цим самим закінчили перемогою, завдяки якій вдержали позицію лідера групи.

У чергових змаганнях, дня 13-го лютого ц.р., „Січовики" традиційно в цьому турнірі швидко здобули ведення 1:0 зі стрілу Охрименка і, хоч створили декілька дальших можливостей, проте не спромоглися піднести вислід. У другій половині гри Норд Берґен вирівняли 1:1, і при такому стані закінчилася звітова зустріч.

Після цих змагань „Ч.Січ" займає ще місце в першій чвірці групи, але добитися до кінцевих ігор турніру не буде легко. Для цього слід попрацювати усім змагунам та головно солідніше ставитися до кожночасних змагань. Склад „Ч.Січі": Хамуляк, Науменко, Бакун, Чижович, Фарміґа, Ткач, Микуляк, Ганич, Беднарський, Охрименко —провідник.

ТУРНІР „АДІДАС"

УСВТ „Ч.СІЧ" (ЮНАКИ І)—ЧЕТТАМ (ЮНАКИ) 8:2

УСВТ „Ч.СІЧ" (ЮНАКИ І)—НЮ ПРОВІДЕНС 3:0

Юнацька дружина „Ч.Січі" у двох своїх чергових змаганнях здобула дві помітні перемоги, завдяки яким забезпечила собі місце грах „плей оф". У зустрічі з юнаками школи Четтам „Січовики" повністю домінували і вже до перерви вели 4:0. В другій половині суперники напочатку знизили вислід 2:4, але до кінця зустрічі українські юнаки встановали кінцевий рахунок 8:2.

Як і в попередніх іграх, так і цим разом відзначився „бомбардир" нашої дружини Вендлянд, який стрілив п'ять ґолів. Наступні три ґолі здобули: Курило 2 і Сильва. В чергових змаганнях, дня 13-го лютого, наші юнаки перемогли дружину школи Ню Провіденс сухим вислідом 3:0. Цим разом ґолі для „Ч.Січі" здобули: Вендлянд, Презимірський і Сильва. На відзначення в цій грі заслужив воротар „Ч.Січі" Данило Василак, який акробатично злікідував під своєю твердинею декілька критичних ситуацій.

До речі, на цих змаганнях були присутні тренери копаного м'яча з університету Ню Гейвен, які слідкували за грою Д.Василака і бомбардира Вендлянда. Після змагань у зустрічі з батьками і представниками Управи УСВТ „Ч.Січі" вони підтвердили веселу новину, що обидва наші вихованці, випускники Спортової Школи „Ч.Січі" заанґажовані на повні стипендії для студій до згаданого університету (по 6,000 долярів кожний) і будуть виступати там у дружині копаного м'яча.

Провідником дружини юнаків в цьому турнірі є Роман Презимірський.

УСВТ „Ч.СІЧ" (ЮНАКИ ІІ) —ЧЕТТАМ (ЮНАКИ) 6:4

Після тижневої перерви 13-го лютого юнаки Четтам відбули свою чергову календарну зустріч із молодшими юнаками „Ч.Січі", з якими зазнали поразки вислідом 6:4. Коли в попередніх змаганнях відзначився юнак Вендлянд, що стрілив п'ять ґолів, то цим разом це повторив бомбардир молодших юнаків А.Пенцак, який примусив воротаря Четтам теж п'ятикратно витягати м'яч із своїх воріт. Шостого ґоля для нашої дружини стрілив О.Іванків. Крім них, у складі цієї дружини виступають: Медюх, З.Іванків, Ю. Ґбур, Тимчишин, Брендин, Сергіїв. Провідник Андрій Ґбур.

УСВТ „Ч.СІЧ" (УЧНІ)—КУҐАРС (УЧНІ) 1 : 2

Учнівська дружина „Ч.Січі", що виступає у 3-ій дивізії турніру „Адідас", зазнала поразки з клюбом „Куґарс" мінімальним вислідом 1 : 2. Єдиного ґоля для нашої дружини здобув Т.Бортник. У складі дружини виступають: Медюх, Б.Науменко, Павлик, Твардовський, Бортник, Луценко, В.Федоренко, О.Ролянд, Шмотолоха, Полянський, Б.Ґбур, Лишик, Ворох.

Провідник Богдан Кравчук.

УСВТ „Ч.СІЧ" (НОВАКИ)–МИЛЛБИРН (НОВАКИ) 5:9

Після високої виграної у попередніх змаганнях цього турніру наймолодші „Січовики" цим разом зазнали великої поразки з сильним клюбом школи міста Миллбирн вислідом 5:9. Ґолі для „Ч.Січі" стрілили: Т.Федоренко—2, Ю.Іванків, Г.Сергіїв і А.Ролянд. Крім них у складі дружини виступають: Іваськів, Т.Науменко, Світличний, Полянський, С.Презимірський, Ворох, О.Василак. Провідник дружини— Богдан Іванків.

Самвидав описує...

(Закінчення зі стор. 1)

жим, переслідують чесних ченців. Ченця Амвросія, відомого не весь СССР своїм життям, проповіддю, зверненою до молодих і зрозумілою для всіх, вигнали в лютому 1981 р. Настоятель і благочинний у супроводі міліції власноручно обшукали його келію. За ним накинулися на інших: побили економа Питирима, вигнали Ісайю тощо. З лаврського готелю вигнали всіх старців, які жили тут роками.

А в день відкриття біля Київської Лаври ідола, що потворить весь вигляд, від якого віє ненавистю, відчутною навіть для людини, яка не вірить у Бога, відмінили літургію у Володимирському соборі, — і це в суттєвому ланцюгу боротьби з релігією й народом.

Потретє, тут вчаться забирати не тільки чоловіків, не тільки дружин, які активно борються за своїх чоловіків, але громити цілими родинами, часто не зважаючи на реальну активність члена родини. Для розправи достатньо, що не зраджує. Виключили з університету Володимира Січка — через ув'язнених батька і брата (бо він) відмовився від компромісу. Атені Пашко погрожують арештом, вилучивши в неї лист чоловіка до 26 з'їзду КПСС і т.д.

Почетверте, заганяють решту близьких у такий мішок переслідувань, погроз і шантажу, щоб не тільки змусити їх боятися, але змусити боятися і оточення, щоб ніхто не смів і близько до них підійти. Не сміли зателефонувати, прийти в гості, не сміли допомогти влаштуватися на роботу, а навіть і те не сміли, щоб зібратися й передати гроші потребуючим родинам. І в цьому розумінні обстановка наближується до сталінського варіянту комунізму. І хоча це так, це, як і те, що колись відбувалося в Росії майже не помічається ніколи. Стеження, грабунки, погрози і неодмінне слідство (оце важливо) — арешт і табір.

Микола Горбаль після ескаляції гонінь подав заяву на виїзд і був заарештований.

Миколу Плахотнюка, який звільнився в березні 1981 року, з великими труднощами влаштувався на роботу, у квітні побили працівники держбезпеки, а 6-го вересня знов заарештували і звинуватили в кримінальному злочині на підставі показів лжесвідків.

Ольгу Матусевич після арешту чоловіка проводять через ланцюг шантажу і побиттів, доки навесні 1980 року вона не зникає. Тільки через три місяці після суду стає відомо, що вона в таборі, і — посередньо — за якою статтею засудили.

Раїсу Руденко протягом кількох років піддають переслідуванням, принизливим обшукам. У травні 1981 року вона також „зникає".

Через місяць стає відомо, що її заарештували за ст. 62 (70 ст.).

Трьох жінок — Світлану Кириченко, Анну Марченко, Михайлину Коцюбинську, — які виявляли максимальну активність і глибоку особисту совістність, піддали масованим нападам (побиття, побиття близьких, обшуки) доки, нарешті, на початку 1981 року кожній не виголосили попередження за Указом. У тутешніх умовах вони стоять на межі арешту.

Поп'яте, намагаючись висушити клаптик совісного життя, влада на Україні демонстративно влаштовує жорстокий нагляд за звільненими з таборів. Калиниченкові в Дніпропетровську вісім разів продовжували нагляд, не менше й Кандибі. Стусові заборонили відвідувати хату Мешко.

Своєрідний режим влаштували й для всіх тутешніх інакодумців. З найменшого приводу влаштовують тотальне стеження. Литовченко прийняла у себе вдома німкеню-туристку. У цей і в наступні дні за нею бігала юрба шпиків, їздила машина (травень 1981 року). Дім О. Мешко кілька років перебував під наглядом, у будинку напроти постійно чергували аґенти.

В атмосфері сваволі дрібні чини КҐБ використовують „творчі" можливості. Слідчий Бойцов кричав на Лідію Шевченко на допитах: „Ви — дружина ворога народу!" У неї й у Марії Шевченко постійно допитуються: „Хто вам допомагає? З ким ви зустрічаєтеся?"

Скарги на кримінальні дії працівників КҐБ (погроза зґвалтувати дочку) відбивають так: „Працівника з таким прізвищем немає". — Так відповіли Йосипові Беренштейнові, роблячи з нього „наклепника".

У 1979 році в Кіровограді засудили чотирьох баптистів. Арештували за підозрою в утриманні друкарні. Нічого не виявили, проте засудили за кримінальними статтями на великі терміни. Ініціятор справи — невисокий чин обласного (київського) Комітету Державної Безпеки Сосюрко.

А перед українськими ґнаними за примарою арешту вже вимальовується примара ката. Методи фізичних тортур застосували до Стуса (літо 1980 року, тепер він пише з табору, що не може працювати — руки досі болять). Олеся Шевченка, виводячи з допиту, вшовхнули до маленького боксу завдовжки півтора метри, завширшки 60 сантиметрів, без вікон і каналізації „щоб подумав" (квітень 1980 р.). Його, як і Гелія Снігірьова, продовжували водити на допити в тяжкому стані (передінфарктний приступ; лікарі веліли лежати).

Пошосте, демонстративно дають повторні терміни (це вже переймають у Росії, але несміливо). Повторники: Алтунян, Барладяну, Гель, Горбаль, Здоровий, Кандиба, Калинниченко, Литвин, Лук'яненко, П. Січко, Сокульський, Стус, Тихий, Чорновіл і інші. Дехто сидить уже втретє.

Посьоме, за найменшу спробу вільних публікацій: арешт.

За це постраждали: Караванський, Осадчий, Мороз, Калинець, Ривак, Сверстюк Стус. Ю. Бадзя засудили за написання книги, що була в єдиному примірнику. Так вільний друк на Україні задушили, не реалізувавши. Українського самвидаву вже немає (а був).

Повосьме, на Україні від 1976 року з особливим розмахом (дотацію вибили!) відбувається вербування аґентури серед населення. В 1977-78 роках широко вербували серед інтеліґенції і молоді. В ГБ (Комітет Державної Безпеки) набрано молодий призов (за „путівками").

Подев'яте, влада намагається на Україні експериментально розв'язати проблему еміграції. Україна в цьому відношенні відокремлена від Союзу, а чиновникам із центрального ВВІРу дали розпорядження не брати документів на еміґрацію від людей, які приїжджають з України, бо, як у кожному експерименті, потрібна замкнутість. З усіх республік (на еміграцію) беруть, а з України ні.

„У вас документів не приймаємо, — заявляють московські чиновники, — Україна цілком самостійна республіка, в справи якої ми не втручаємося. Звертайтесь до свого ВВІРу".

На запитання: „Чому ж заяву мого брата з Молдавії прийняли, а моєї ні?", відповіли: „Кишинів — це теж РСФСР".

Люди, які мешкають в УССР, позбавлені можливости звертатися до союзного міністерства, а це означає, що всіх їх віддали на розправу „своїй" владі, яка й провадить експеримент. І ось уже звідси не пускають і тих, хто має намір їхати до Ізраїлю. А якщо не беруть документів, то, відповідно, й не відмовляють, а отже, немає вже й людей, які мають намір їхати. А ті, в кого прийняли документи до повороту в еміґраційній політиці, залишаться певним фондом для торгівлі з Заходом і для обману.

Прохання до всіх — захистити всіх, що опинилися на цьому новому випробувальному полігоні для знищення. Те, що відбувається тепер на Україні, — це не окремі випадки хай навіть частих переслідувань, не знищення навіть того, що на Заході прийнято називати „інакодумством", а щось більш істотне: це намагання змінити моральний клімат на Україні, в Росії і в світі. А тому така важлива зараз участь вільних людей у долі тих, кого сьогодні знищують.

Ливанські шіїти...

(Закінчення зі стор. 1)

чили летовище, а відтак схоплений літак, а між ними появлялися щораз нові терористичні групи. На літаку був лідер ливанських комуністів Джордж Гаві і атака на нього, або ще гірше його смерть, могла б викликати непередбачені розрухи. Шейх і шіїтський старший мулла Абдуль Амір Квабалян, який провадив переговори, голосником накликував „достойного і вірного брата „Гамзега" мирно і в братерській любові" полагодити цілий конфлікт, але „Гамзег" відповідав йому, що фанатики будуть тримати літак навіть два місяці, доки не дістануть Імама Садра. Але вкінці „Гамзег" погодився звільнити пасажирів, а друга сторона, яка ближче неокреслена, погодилася, щоб він і його товариші від'їхали Мерцедесом, яким вони приїхали. Після закінчення цілого інциденту ще довго в ніч в дільницях, де живуть шіїти, святковано перемогу вистрілами з гранатометів, мінометів та гураґанною пальбою з рушниць.

Але про побожного Імама Садра і цим разом ніхто нічого не довідався. Одначе шіїти, які живуть у Бейруті заявили, що знесуть місто з лиця землі, якщо не дістануть Імама Садра. Імам летів італійським літаком на переговори з лідером Лівії Муаммаром Каддафі і всі його клунки на летовищі в Тріполі знайшлися, а він ні. Імам Садр відзначився не лише своїми релігійними чеснотами, як духовий лідер і провідник секти шіїтів у Ливані, але також він зорганізував міліцію своєї секти, яку назвав „Амаль" - Надія, а з різних арабських джерел дістав чимало модерної зброї і міліція та стала непоганим засобом в обороні шіїтів перед іншими сектами та противниками. Завдяки тій міліції секта шіїтів оборонилася перед наступами з боку комуністичної партії і її боївок та не дозволила закладати в своєму нутрі комуністичних ячейок. З ПВО секта є назверх у мирі, але з огляду на те, що ПВО тісно співпрацює з комуністами, Совєтським Союзом і лівими організаціями, вона має з нею, чи її складовими частинами різні конфлікти, які в умовах Ливану прибирають часто збройний характер.

НЕДУГА ІНЖ. ЛЕОНІДА РОМАНЮКА

У Сан Дієґо, Каліфорнія, занедужав відомий український громадський діяч і журналіст Леонід Романюк

Сотник армії УНР, член сойму Карпатської України і багатьох українських організацій інж. Л.Романюк потерпів на вилив крови у мозку у легкій формі, після чого протягом останніх двох місяців перебуває під доглядом лікарів у місцевій лікарні-санаторії.

Загально люблений і шанований у місцевій громаді українців, він користується повною опікою та турботою своїх численних приятелів, які вживають усіх заходів, щоб приспішити його видужання.

Недуга покищо не дозволяє йому читати чи відписувати на численні листи, які надходять від знайомих із різних кінців. Відповіддю займаються довірені його місцеві приятелі. Адреса залишается попередньою.

Друзі Л.Романюка